

Förslag till lösning för skattereduktion för andelsägd förnybar el – juni 2019

Kort om Solkommissionen

Solelkommissionen är ett nätverk som består av IKEA, Vasakronan, JM, HSB, Telge Energi och Solkompaniet som arbetar för att skapa regelverk som möjliggör för elkunder att bli egenproducenter av el. Frågan om att bredda skattereduktionen till andelsägd är en av våra prioriterade som vi haft med sedan starten 2015.

Bakgrund – Utredningen om breddad skattereduktion

Det finns ett brett politiskt stöd för att främja andelsägandet. "Även de som är andelsägare i solkraft och vindkraft bör få en skattereduktion för egenproducerad förnybar el", slog Socialdemokraterna fast i en riksdagsmotion inför valet 2014. Förslaget har också stöd av Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Centerpartiet – vilket innebär en klar riksdagsmajoritet. Redan i november 2016 annonserade regeringen att skattereduktionen även ska "omfatta andelägt".

Frågan om en breddad skattereduktion till andelsägd el började utredas 2016 av Finansdepartementet. I augusti 2017 kom regeringen med utredningsdirektiv (M2017/02099/Ee) när utredningen lämnades över till Miljö och Energidepartementet, som tillsatte en intern utredare. Utredningen fick förlängd tid till den sista mars 2018. Utredningen har inte blivit officiell eftersom det var en intern utredning på departementet. Både Linda Burenius, OX2/Solivind och Johan Öhnell, Solkompaniet/Solelkommissionen hade ett utbyte med utredningen och anser att förslaget till genomförande enligt samma utgångspunkter som den skattereduktion som ges till villaägare är bra.

Utredningen såg dock att statsstödsreglerna i EU skulle utgöra ett hinder genom att det se andelsföreningarna och inte medlemmarna som stödmottagare. Utredningen la därför kraftiga restriktioner på storleken på föreningarna. De skulle i utredningens förslag bli så små att de enbart skulle kunna omfatta ca 150 medlemmar, vilket både skulle göra dem dyra att administrera och göra att föreningar med vindkraft inte skulle omfattas. Ett vindkraftverk idag innebär mellan 1000-2000 medlemmar.

Vår bedömning var redan under utredningsarbetet att EU regelverken tillåter Sverige att bredda skattereduktionen utan att komma i konflikt med statsstödsreglerna. I en bilaga till detta PM redovisar skattejuristen Ulrika Grefberg, Svalner sin syn på regelverken.

VASAKRONAN

HSB – där möjligheterna bor

TelgeEnergi

Efter utredningens slut har EU i december 2018 beslutat om ett nytt förnybarhetsdirektiv som tydligt anger att det är medlemsstaternas ansvar att främja kundägd förnybar energi. Även det ger ett stöd för att Sverige vid en fråga till EU skulle få stöd för att införa en breddad skattereduktion.

Att förbättra villkoren för kundägd förnybar el finns med i Januariöverenskommelsens punkt 24 "Det ska vara enklare och mer lönsamt att investera i förnybar energi för eget bruk, till exempel i solceller och solvärme, eller i vindkraft till havs eller på land". Den visar tydligt att det är dags att ta nästa steg och bredda skattereduktionen till andelsägd el.

Hur ska skattereduktionen utformas

- Att *Inkomstskattelagen (1999:1229) kapitel 67 paragraf 27* tillförs en paragraf om att skattereduktionen även gäller den som innehar andelar i en ekonomisk förening som levererar sol och vindkrafts el till sina medlemmar.
- Att skattereduktionen bara omfattar privatpersoner.
- Att underlaget för skattereduktionen inte får överstiga 10 000 kWh per medlem och år eller överstiga medlemmens årliga elförbrukning.
- Skattereduktionen är 35 öre per kWh.

Det innebär att skattereduktionen blir på samma nivå som dagens energiskatt på 34,7 öre. Dvs att principen om att egenproducerad el ska få användas utan att belastas med energiskatt, omfattar även el som produceras tillsammans. Det skapar förutsättningar för att den andelsägda elen ska kunna byggas ut. Skattereduktionen för en genomsnittskund som förbrukar 5 000 kWh/år blir 1 750 kr/år. Kostnaden för skattenedsättningen blir vid 100 000 hushåll 175 MSEK/år.

Varför en breddad skattereduktion

Solelkommissionen anser att det är betydelsefullt att alla får möjlighet att producera egen förnybar energi till lika ekonomiska villkor – även de som inte äger sin fastighet. Det är därför ett naturligt nästa steg att bredda skattereduktionen som infördes 1 januari 2015. Idag omfattar den endast villaägare och andra mindre fastighetsägare som bygger solel på sina egna tak eller vindkraft på sin tomt.

Över hälften av de svenska hushållen bor i lägenhet och en stor del av villaägarna har inte tak som är lämpliga för solel. Samtidigt är intresset för att producera sin egen förnyelsebara el stort bland hushållen. Solel kan byggas på flerbostadshus och i större anläggningar på mark och ägas gemensamt i en ekonomisk förening. Den el man producerar tillsammans

VASAKRONAN

HSB – där möjligheterna bor

med syftet att täcka sin egen elförbrukning bör självklart behandlas lika. Därför föreslår vi att skattereduktionen breddas till andelsägd sol och vindel.

Vi anser även att det är viktigt för acceptansen för vind- och solkraftsparker. När det gäller lokal acceptans för ny förnybar elproduktion visar forskningen att det finns flera faktorer som påverkar medborgares vilja att acceptera mer förnybar elproduktion i ens närmiljö. För vindkraft finns det flera studier som visar på att acceptansen för vindkraft i ens närmiljö ökar om man själv har en aktiv roll i vindkraftverken. En sådan roll är andelsägande. Målet om 100 procent förnybar elproduktion år 2040 förutsätter att medborgarna stödjer och ges möjlighet att delta i energiomställningen. Detta underlättas kraftigt om man förbättrar förutsättningarna för andelsägd elproduktion.

Vår bedömning är att en skattereduktion skulle vara positiv för utbyggnaden av enstaka vindkraftverk och solelparker, men att den inte skulle påverka den storskaliga utbyggnaden av vindkraftsparker som idag sker av internationella ägare. Det institutionella kapitalet har en fungerande affärsmodell och att dela verk med tusentals privatpersoner kommer inte bli aktuellt. Den andelsägda förnybara vind och solelkraften blir istället ett viktigt komplement till det professionella kapitalet och har en positiv effekt på acceptansen, som enligt ovan.

Hur ska skattereduktionen ges

Vi anser att det är av stor vikt att skattereduktionen ges direkt på elfakturan, vilket ökar det upplevda värdet av skattereduktionen. Utredningen på departementet har även för denna fråga tagit fram ett konkret förslag som bygger på att Elhandlarna ska få en skyldighet att ge kunden skattereduktionen månadsvis och begära återbetalning från Skatteverket. På det sättet uppnår man att kunden får skattereduktionen direkt på elräkningen. Det blir samma hantering som tex en hantverkare har idag som utför tjänster till privatpersoner och ger skattereduktionen för ROT direkt på sin faktura. Rutinen är digitaliserad för ROT och föranleder minimal administration för elhandlarna om skattereduktionen för andelsel hanteras på samma sätt.

Alternativ till att bredda skattereduktionen – nedsatt energiskatt

I det fall att Sverige får ett nej från EU på att bredda skattereduktionen kan man istället använda gruppundantagsförordningen. Av artikel 44 i gruppundantagsförordningen följer att en nedsättning av miljöskatter under vissa villkor också kan räknas som ett godkänt statligt stöd. I utkastet till departementet utredning våren 2018 skriver utredaren ”I de fall det finns en vilja att ytterligare förbättra villkoren, än de förslag som här föreslås, för andelsägd elproduktion kan en nedsättning av energiskatten enligt artikel 44 vara en möjlighet”. Eftersom energiskatten idag hanteras av elnätsbolagen, skulle en nedsatt

VASAKRONAN

HSB – där möjligheterna bor

energiskatt skapa ny administration, varför Solelkommissionen anser att en skattereduktion är den bästa lösningen.

Vårt förslag till regeringen

Solelkommissionen anser att det är viktigt att gå vidare med en breddad skattereduktion och att regeringen snarast bör begära ett förhandsbesked från EU om det är förenligt med de minimis-reglerna om stöd av mindre betydelse, att betrakta den enskilda andelsägaren, och inte kooperativet, som stödmottagare.

Stockholm juni 2019

Johan Öhnell

Ordf i Solkompaniet och ansvarig för Solelkommissionen

johan.ohnell@solkompaniet.se 0708 515850

Bilaga: Juridisk bedömning av EU regelverken

VASAKRONAN

HSB – där möjligheterna bor

TelgeEnergi

**Bilaga: Juridisk bedömning av varför andelsägaren är att anse som stödmottagare
(gjord av Ulrika Grefberg på Svalner på uppdrag av Utellus/Solivind hösten 2017)**

Vad avser begreppet **stödmottagare** anser vi att det är varje enskild andelsägare som ska betraktas som stödmottagare och inte föreningen/associationen.

Vid tillämpningen av stöd av mindre betydelse så ska det enligt kommissionen fastställas vem som i realiteten tillgodogör sig stödet och om tröskeln för stöd av mindre betydelse iakttas för var och en av stödmottagarna (mål C-382/99 punkt 34). Det är andelsägaren som rent faktiskt kommer i åtnjutande av skattereduktionen varför det är just andelsägaren som är stödmottagare. Dessutom betalar andelsägaren självkostnadspris, varför det bör kunna hävdas att föreningen inte drar någon sådan nytta av skattereduktionen som medför att föreningen ska betraktas stödmottagare. Inte ens en indirekt nytta bör anses tillfalla föreningen. Dessutom får andelsägaren endast skattereduktion i förhållande till av denne förbrukad el.

Stöd för att andelsägaren ska vara stödmottagare finns även i regeringens proposition 2015/16:159 vissa statsstödskrav på bränsleskatteområdet (se avsnitt 7 Stödmottagare). Regeringen slår fast att det inte alltid är lika självklart vem som ska anses vara stödmottagare, varefter regeringen kommer fram till att det i vissa lägen ska vara producenten, i vissa fall den som för in bränslet och i andra fall förbrukaren. Däremot tas ingen hänsyn till den som kan antas få en indirekt nytta av stödordningen ifråga. Även om föreningen skulle få en indirekt nytta anser vi därför inte att detta bör tala mot att andelsägaren ska betraktas som stödmottagare.

I utkast till utredningen som vi tagit del av hänvisas till målen C-78/08-C/80/08 och det dras vissa slutsatser; att associationen där den gemensamma produktionen sker utgör ett "företag", vilket i sin tur gör att staten gynnar viss elproduktion i förhållande till elproduktion i andra energikällor och slutligen att stödet då utgör ett statsstöd till associationen. Till skillnad från den reglering som nu föreslås handlade målen om ett stöd som rent faktiskt gavs till kooperativa föreningar genom skattelättnader som beviljas vissa produktions- och arbetskooperativ. Målen behandlar bland annat frågan om åtgärden avviker från det allmänna systemet i det att den medför att skillnader görs i behandlingen av näringsidkare som i faktiskt och rättsligt hänseende befinner sig i jämförbara situationer med hänsyn till målsättningen.

I vårt förslag är det dock andelsägaren som ska anses vara stödmottagare. Utgångspunkten är således en helt annan. Frågan blir istället om andelsägarna tillsammans eller gentemot föreningen ska anses tillhöra ett och samma företag enligt de minimis-reglerna. Detta förhindras genom att

VASAKRONAN

HSB – där möjligheterna bor

införa ett krav på att inga sådana förhållanden som anges i artikel 2 punkt 2 i (EU) nr 1407/2013 får förekomma mellan andelsägaren och en annan part. Därmed blir resultatet att varje ensam andelsägare anses vara stödmottagare. Enbart i förhållande till denne ska till exempel selektivitet bedömas och beloppsgränser m.m. beaktas. Dessutom betonas i domen att de statliga ingripandena ska definieras i förhållande till verkningarna. I den föreslagna regleringen är verkningarna att andelsägarna gynnas – och inte associationen.

Vad gäller den allmänna gruppundantagsförordningen ((EU) nr 651/2014) anser vi att stödet omfattas av artikel 44. Därmed behöver varken något krav på stimulans effekt (se artikel 6 punkt 5 e)) eller några effektgränser beaktas. Enligt artikel 44 kan stöd i form av nedsättning av miljöskatter enligt energiskattedirektivet (2003/96/EG) tillåtas. Vad som avses med miljöskatter definieras i artikel 2 punkt 119 i förordningen:

miljöskatt: en skatt vars specifika beskattningsunderlag har tydliga negativa effekter på miljön, eller vars syfte är att vissa verksamheter, varor eller tjänster ska beskattas så att miljökostnaderna ingår i priset eller att producenter och konsumenter styrs mot miljövänligare verksamheter.

Att miljöskatter endast skulle inbegripa påförande av skatt i syfte att styra producenterna och konsumenterna mot mer miljövänliga alternativ, och inte reduktioner/nedsättningar med sådan verkan, är enligt vår bedömning inte förenligt med artikel 44. En sådan tolkning skulle leda till att artikeln omfattar nedsättning av sådana skatter som träffar vissa verksamheter, varor eller tjänster med mer miljöskadliga följder. Vi anser att det inte kan vara syftet med artikel 44 att medge nedsättning på skatter som utgår på sådant som anses negativt ur ett miljöperspektiv, medan en nedsättning av skatter som träffar miljövänlig produktion eller förbrukning skulle falla utanför. Effekten av en sådan tolkning skulle bli att regleringen gör det enklare för medlemsstaterna att införa skattelättnader endast på det som önskas undvikas ur miljöhänsyn. En sådan tolkning framstår som orimlig. Dessutom hänvisar artikel 44 i den allmänna gruppundantagsförordningen till hela energiskattedirektivet, i vilken det inte görs någon åtskillnad mellan miljöskatter och andra skatter. Det är således vår bestämda uppfattning att skatt på förnybar el omfattas av begreppet miljöskatter.

Sammanfattningsvis är det vår bedömning att bestämmelserna om statsstöd inte utgör ett hinder mot att införa skattelättnad även för andelsägare.

VASAKRONAN

HSB – där möjligheterna bor

TelgeEnergi